FACULTY OF PSYCHOLOGY
AND EDUCATIONAL SCIENCES

DEPARTMENT OF EDUCATIONAL SCIENCES
RECOVERY & ADDICTIONS CLUSTER

50 JAAR ONDERZOEK EN ONTWIKKELING IN DE KIEM: OP PRAKTIJK, ERVARING EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK GEBASEERDE EVIDENTIE

Prof. Dr. Wouter Vanderplasschen
Universiteit Gent
Onderzoeksgroep Herstel & Verslaving
Wouter.Vanderplasschen@ugent.be

GHENT
UNIVERSITY

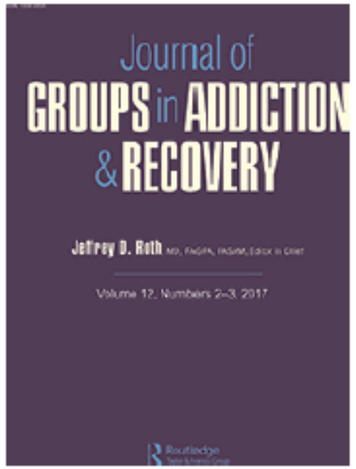

Routledge
Taylor & Francis Group

Journal of Groups in Addiction & Recovery

ISSN: 1556-035X (Print) 1556-0368 (Online) Journal homepage: http://www.tandfonline.com/loi/wgar20

In Search of Evidence-Based Treatment in TCs for Addictions: 40 Years of Research in TC De Kiem (Belgium)

Wouter Vanderplasschen, Stijn Vandevelde, Clara De Ruysscher, Dirk Vandevelde & Eric Broekaert

To cite this article: Wouter Vanderplasschen, Stijn Vandevelde, Clara De Ruysscher, Dirk Vandevelde & Eric Broekaert (2017) In Search of Evidence-Based Treatment in TCs for Addictions: 40 Years of Research in TC De Kiem (Belgium), Journal of Groups in Addiction & Recovery, 12:2-3, 177-195, DOI: 10.1080/1556035X.2017.1312656

To link to this article: http://dx.doi.org/10.1080/1556035X.2017.1312656

Fixed and dynamic predictors of treatment process in therapeutic communities for substance abusers in Belgium

Ilse Goethals[1*], Wouter Vanderplasschen[2], Stijn Vandevelde[3] and Eric Broekaert[4]

Motivation and readiness for therapeutic community treatment: Psychometric evaluation of the Dutch translation of the Circumstances, Motivation, Readiness, and Suitability scales

Veerle Soyez[a,*], George De Leon[b], Yves Rosseel[c], Eric Broekaert[a]

Problem Severity Profiles of Clients in European Therapeutic Communities: Gender Differences in Various Areas of Functioning

Joke De Wilde[a] Eric Broekaert[a] Yves Rosseel[b]

Core characteristics, treatment process and retention in therapeutic communities for addictions: a summary of four studies

Ilse Goethals; Wouter Vanderplasschen; Stijn Vandevelde; Eric Broekaert

Perspectives on addiction recovery: focus groups with individuals in recovery and family members

Anne Dekkers, Clara De Ruysscher and Wouter Vanderplasschen

Department of Special Needs Education, Ghent University, Ghent, Belgium

Eric Broekaert (1951-2016): the life and legacy of a TC pioneer and integrative thinker

Wouter Vanderplasschen, Stijn Vandevelde, Franky D'Oosterlinck, Dirk Vandevelde, Jan Naert and Rowdy Yates

Comparing three stages of addiction recovery: long-term recovery and its relation to housing problems, crime, occupation situation, and substance use

Thomas F. Martinelli, Gera E. Nagelhout, Lore Bellaert, David Best, Wouter Vanderplasschen & Dike van de Mheen

Quality of Life in Therapeutic Communities for Addictions: A Positive Search for Wellbeing and Happiness

Broekaert, Eric; De Maeyer, Jessica; Vandevelde, Stijn; Vanderplasschen, Wouter; Claes, Claudia; Colpaert, Kathy; Walgraeve, Maurice

Changes in quality of life (QoL) following treatment entry in a drug-free therapeutic community in Belgium

Amine Zerrouk, Clara De Ruysscher, Stijn Vandevelde, Luca Littera, Jessica De Maeyer & Wouter Vanderplasschen

'The Human Prerogative': A Critical Analysis of Evidence-Based and Other Paradigms of Care in Substance Abuse Treatment

Eric Broekaert · Mieke Autrique · Wouter Vanderplasschen · Kathy Colpaert

Review Article

Therapeutic Communities for Addictions: A Review of Their Effectiveness from a Recovery-Oriented Perspective

Wouter Vanderplasschen,[1] Kathy Colpaert,[1] Mieke Autrique,[1] Richard Charles Rapp,[2] Steve Pearce,[3] Eric Broekaert,[1] and Stijn Vandevelde[4]

HOE HET BEGON

GHENT
UNIVERSITY

GTH. 29662

RIJKSUNIVERSITEIT GENT
Faculteit van de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen
Academiejaar 1979-1980

De Drugvrije Therapeutische Gemeenschap

Orthopedagogische benadering van een nieuwere vorm van hulpverlening aan jonge toxicomanen

Eric BROEKAERT

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

Verhandeling ingediend
tot het behalen van de graad
van doctor in de Psychologische
en Pedagogische Wetenschappen,
richting Orthopedagogiek

Promotor :

Prof. Dr. M. WENS

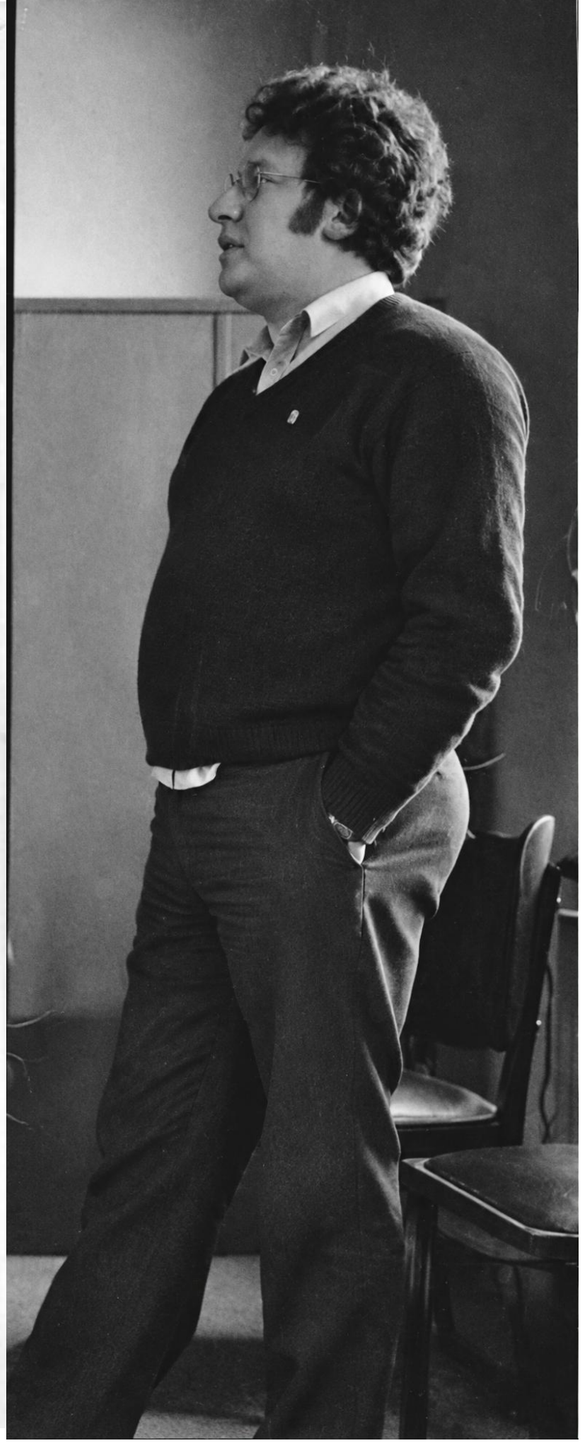

GHENT UNIVERSITY

EEN STUDENT/ORTHOPEDAGOOG DIE EEN BEHANDELING VOOR DRUGGEBRUIKERS WOU BESTUDEREN

- Doctoraat over de geschiedenis, filosofie en functioneren van de TG als educatief en therapeutisch milieu
- Combinatie van gestructureerd dagelijks leven en deelname aan encountergroepen, met focus op emotionele expressie in een veilig en open klimaat

- Follow-up studie van de eerste veertig bewoners van De Kiem:
  - 24% vrij van druggebruik één jaar na opname in de TG en van de 15% bewoners die in nauw contact bleven met de TG herviel niemand

- Broekaert, E. (1980). *De Drugvrije Therapeutische Gemeenschap. Orthopedagogische benadering van een nieuwere vorm hulpverlening aan jonge toxicomanen* (niet-gepubliceerde doctoraatsbehandeling). Gent: Rijksuniversiteit Gent, Faculteit Psychologische & Pedagogische Wetenschappen.

GHENT UNIVERSITY

INTERNATIONALE SAMENWERKING EN NETWERKVORMING

- Internationale uitwisseling over recente ontwikkelingen in TGs
  - European Federation of Therapeutic Communities (EFTC, 1981)
  - European Working group on Drug-Oriented policy Research (EWODOR, 1984)

GHENT UNIVERSITY

ONDERZOEK EN ONTWIKKELING IN DE KIEM

GHENT UNIVERSITY

ONDERZOEK NAAR TG'S IN EUROPA

- *Biomed II-project:* verbeteren van de behandeling in residentiële programma's via terugvalpreventie
  - Implementatie van gestandaardiseerde assessment-instrumenten in deelnemende organisaties, oa. De Kiem
  - Begin van een onderzoekscultuur + internationalisering van de Europese TG-beweging
  - Bevindingen onderstreepten sterke relatie tussen behandelingsduur en uitkomsten
  - Stimuleerde integratie van methoden en interventies die retentie bevorderen (oa. rol van 'oudere' TG-bewoners)
  - Implementatie van beoordelingsinstrumenten draagt indirect bij aan langere verblijfsduur

GHENT UNIVERSITY

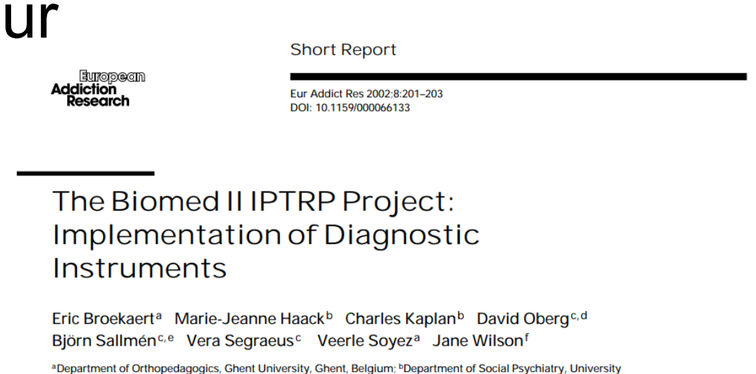

ONTWIKKELING VAN DE VIDEOTAPED ADDICTION CHALLENGE TOOL (VACT)

INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL WELFARE

Contributions for a Mini Symposium | Full Access

The Videotaped Addiction Challenge Tool: a new instrument for qualitative substance abuse assessment, treatment planning and research in therapeutic communities

Eric Broekaert, Veerle Soyez, Wouter Vanderpasschen, Dirk Vandervelde, Rik Bradt, Marc Morival, Charles Kaplan

First published: 04 February 2003 | https://doi-org.libugent.idm.oclc.org/10.1111/1468-2397.00163 |

VIEW METRICS

Go here for SFX

DE TIPI: EEN PROGRAMMA VOOR MOEDERS MET JONGE KINDEREREN

- Beperkt aantal vrouwen/moeders in TG en hoge drop-out
- Hogere behandelmotivatie en betere uitkomsten in residentiële moeder-kind programma's wereldwijd
- Sinds 1996 ook in De Kiem

Geen kinderspel: Opvoeding door aan drugs verslaafde ouders na residentiële ouder-kind behandeling

Wouter Vanderplasschen*
Evelien Van Rompaye**
Luca Littera***
Dirk Vandevelde****

GHENT UNIVERSITY

Samenvatting

Alcohol- en drugmisbruik vormen een bedreiging voor de ontwikkeling en opvoeding van kinderen van verslaafde ouders. Uithuisplaatsing komt dan ook vaak voor, maar is niet noodzakelijk de beste oplossing. Residentiële ouder-kind behandeling biedt aan drugs verslaafde ouders de mogelijkheid om samen met hun kind behandeld te worden. Over deze behandelvorm rapporteren we hier op basis van een kleinschalig onderzoek bij 27 ouders in de Tipi, een residentieel programma voor aan drugs verslaafde ouders en hun kind(eren) verbonden aan een drugvrije therapeutische gemeenschap. Aan de hand van een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden onderzochten we hoe het ouders en kinderen vergaat in dergelijk programma, hoe hun kwaliteit van leven is na afloop en of dit de relatie tussen ouders en kinderen ten goede komt. De resultaten wijzen erop dat de ouder-kind relatie bij ouders die deze behandeling minstens twee maanden hadden gevolgd was verbeterd en dat ook hun algemene kwaliteit van leven hoger werd ingeschat. Een ondersteunend sociaal netwerk en opvoedingsondersteuning bleken cruciaal voor herstel en het opvoeden na afloop van de behandeling.

De CRA+Vouchers methodiek: Is het belonen van abstinentie effectief bij cocaïnegebruikers?

Wouter Vanderplasschen, Prof. Dr.
UGent, Orthopedagogiek

Controverse bij opstart

- *De Standaard – woensdag 15 juli 2009*
  - **1.268 euro voor wie van cocaïne afkickt.**
- *Gazet van Antwerpen – woensdag 15 juli 2009*
  - **Cocaïnegebruikers worden beloond met geld**
- *Het Laatste Nieuws – woensdag 15 juli 2009*
  - **Cocaïnegebruikers die afkicken krijgen 1.268 euro**

01-12-2009 | Forum

Belonen misschien niet effectief volgens de Zelf-Determinatie Theorie, maar het kan wel werken

Auteurs: Wouter Vanderplasschen, Eric Broekaert, Katrien Goossens, Jo Thienpondt, Dirk Vandevelde

Gepubliceerd in: Psychopraktijk | Uitgave 2/2009

Log in om toegang te krijgen

Gepubliceerd in:

De complexiteit van beloningen verder belicht vanuit de Zelf-Determinatie Theorie: worden ze als controlerend of informerend ervaren?

In het vorige nummer van *PsychoPraktijk* argumenteren Vanderplasschen en collega's en DeFuentes-Merillas dat beloningen in de drughulpverlening effectief zijn. Ze bekritiseren onze eerste bijdrage waarin wij op basis van de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT) stelden dat beloningen verschillende risico's met zich mee brengen. In deze bijdrage gaan wij in op de aangedragen argumenten en lichten wij de ruimere positie van de ZDT toe.

door Maarten Vansteenkiste, Joke Verstuyf, Bart Soenens & Bart Neyrinck[1]

Wij erkennen dat we ons in onze inleidende bijdrage misschien als een 'olifant in een porseleinenwinkel' hebben gedragen, waarbij we te eenzijdig de demotiverende rol van beloningen hebben belicht. We hebben ons althans gedeeltelijk laten verleiden om -zoals het in een opiniebijdrage past- een scherp

Community Reinforcement (CRA) en Contingency Management (CM)

- Assumptie: gebruik is aangeleerd gedrag; ombuigen van dysfunctioneel bekrachtigingspatroon tot een patroon waarbij niet-druggerelateerde stimuli adequaat gepercipieerd worden

- Bekrachtigen en belonen van vooraf afgesproken gedrag
- Vanuit operante conditioneringsprincipes
- CRA
  - Opbouwen van een drugvrije levensstijl
  - Leefomgeving → belonende activiteiten
  - Natuurlijke bekrachtigers in verschillende levensdomeinen van cliënten
- CM
  - Materiële beloningen (vouchers: inwisselbaar voor goederen/diensten)
    - Therapietrouw bevorderen
    - Aanvankelijke negatieve gevolgen van verminderd gebruik of abstinentie compenseren
- ‘Best of both worlds’

Daling cocaïnegebruik (aantal dagen gebruik)

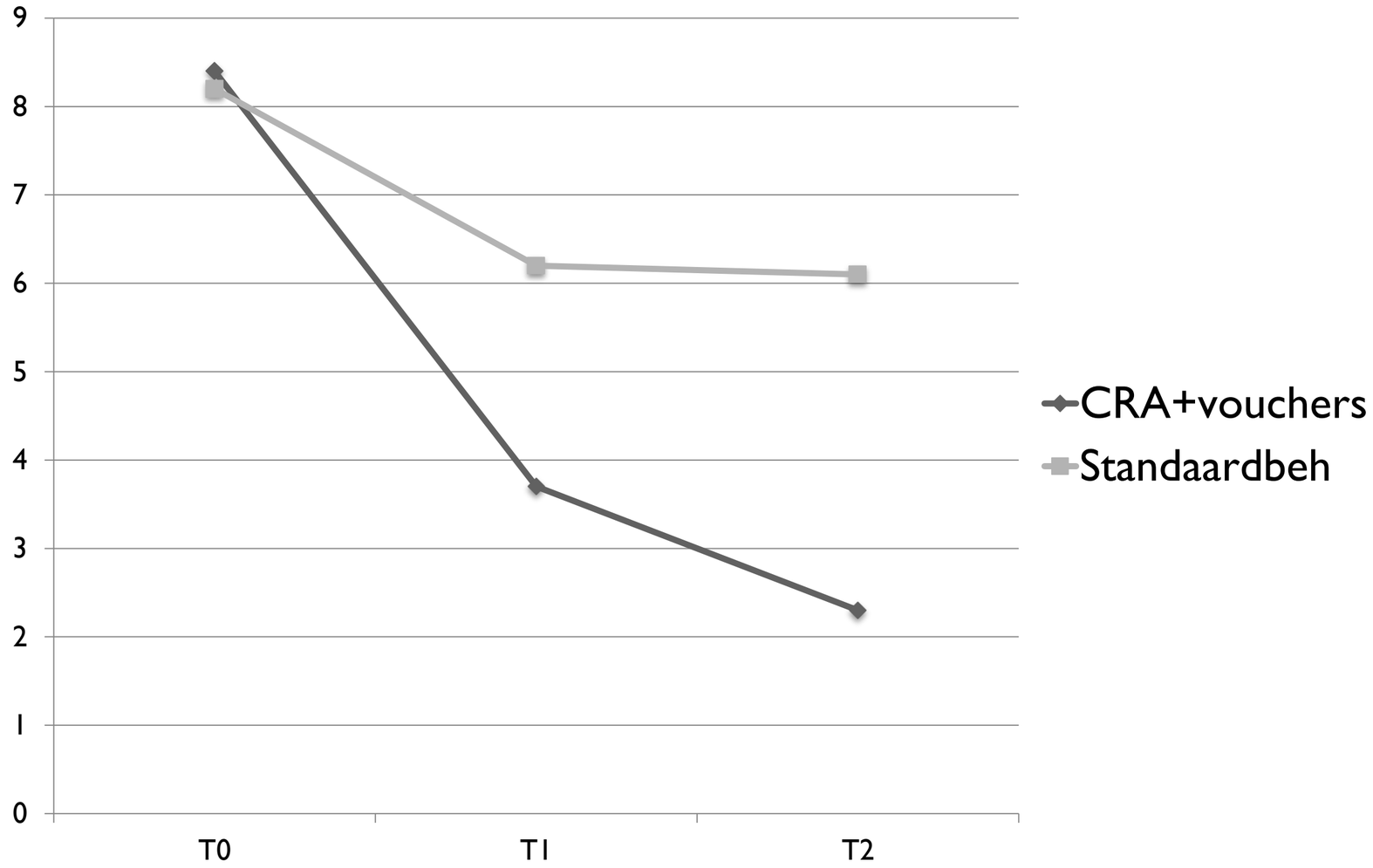

Besluit

- CRA+Vouchers behandeling
  - Duidelijke daling cocaïnegebruik, niet van andere producten
  - Daling van de ernst van psychische klachten
  - Significante verbetering van de globale kwaliteit van leven
  - Betere therapietrouw en retentie
  - Duidelijke meerkost, maar ook meerwaarde tov bestaande behandeling

  - Positieve beoordeling door alle betrokken actoren
  - Tijds- en arbeidsintensief
  - CRA + vouchers: meer dan controleren en belonen: omvattende, geïndividualiseerde en gestructureerde aanpak
    - Confronterend, motiverend, stimulerend, innoverend

DeMorgen.

Cocaïnegebruikers financieel belonen om af te kicken werkt

UNKNOWN

COMMUNITY REINFORCEMENT APPROACH

+

CONTINGENCY MANAGEMENT

Handboek voor de behandeling van cocainegebruikers. Implementatie en ervaringen in De Kiem.

Vandeweide Dirk Thienpont Jo Calle Dirk Haugustaine Véronique Littera Luca Verbeken Ruth Teuwen Jorrit Vanderplasschen Wouter

de kiem

TG’S EN HERSTEL ONDER DRUK

GHENT UNIVERSITY

THERAPEUTIC COMMUNITIES (TCS) FOR ADDICTIONS: A DEFINITION

- *"A drug-free environment in which people with addictive problems live together in an organized and structured way to promote change toward a drug-free life in the outside society"*

(Broekaert, Kooyman, & Ottenberg, 1998, p. 595)

GHENT UNIVERSITY

SOUTHPAW
THE WEINSTEIN COMPANY
WANDA
NSTEIN COMPANY

HERSTEL VAN VERSLAVING EERDER REGEL DAN UITZONDERING (BEST ET AL., 2019)

- Sheedy and Whitter (2009) estimated the prevalence at 58%, but with marked variability (30% - 72%)
- Recovery prevalence often underestimated

- White (2012) analysed remission rates in a review of 415 scientific studies published between 1868 and 2011:
  - White argued that between 5.3–15.3% of the adult population in the US are in recovery from a substance use disorder (> 25 million people)
  - 49.9% of those with a lifetime substance use disorder will eventually achieve stable recovery (which increased to 53.9% in studies published since 2000)

GHENT UNIVERSITY

VAN VERSLAVING NAAR HERSTEL BIJ PERSONEN MET EEN ERNSTIG VERSLAVINGSPROBLEEM (White, 2013)

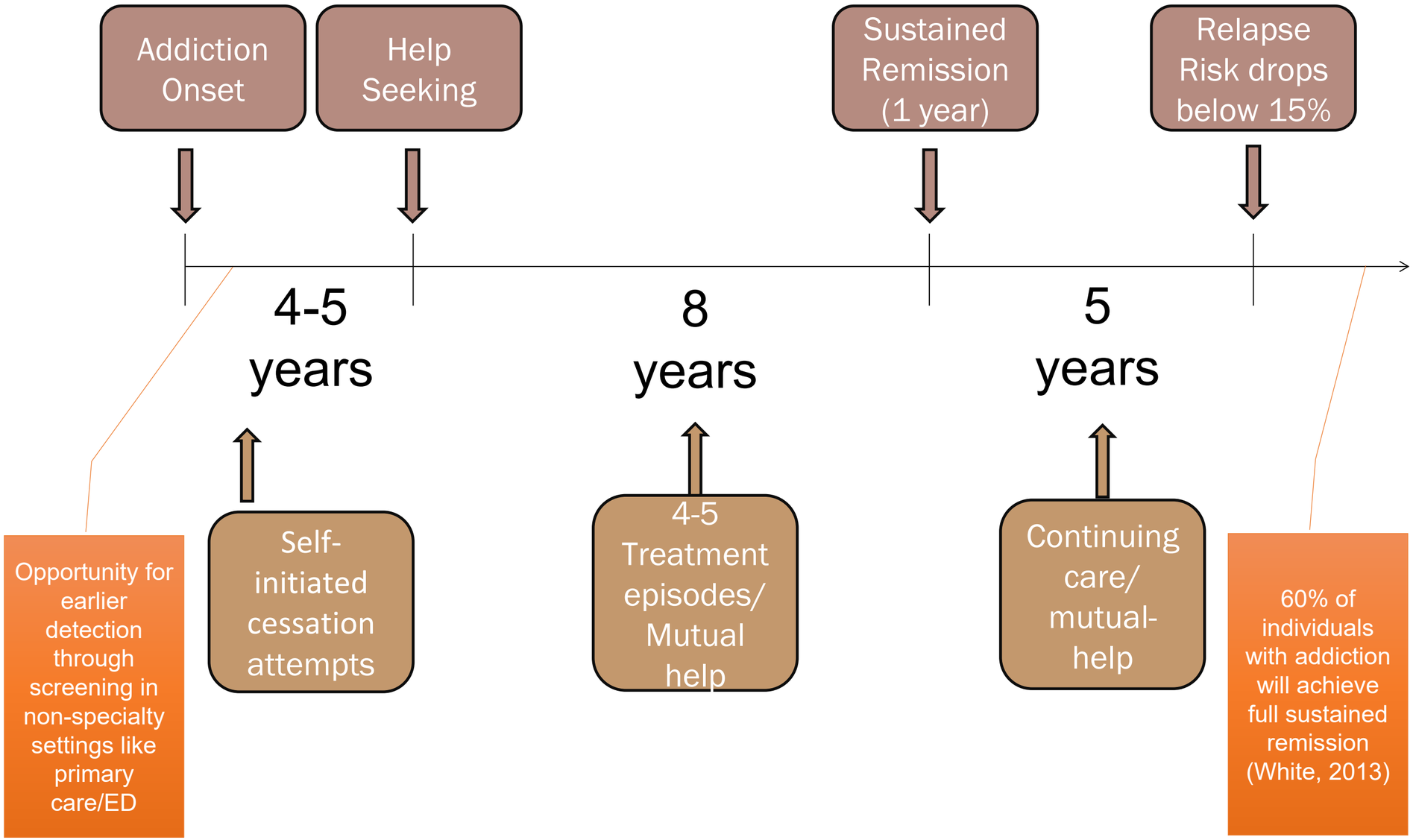

GHENT UNIVERSITY

HET BELANG VAN HERSTELKAPITAAL (GRANFIELD & CLOUD, 2003; BEST & LAUDET, 2010)

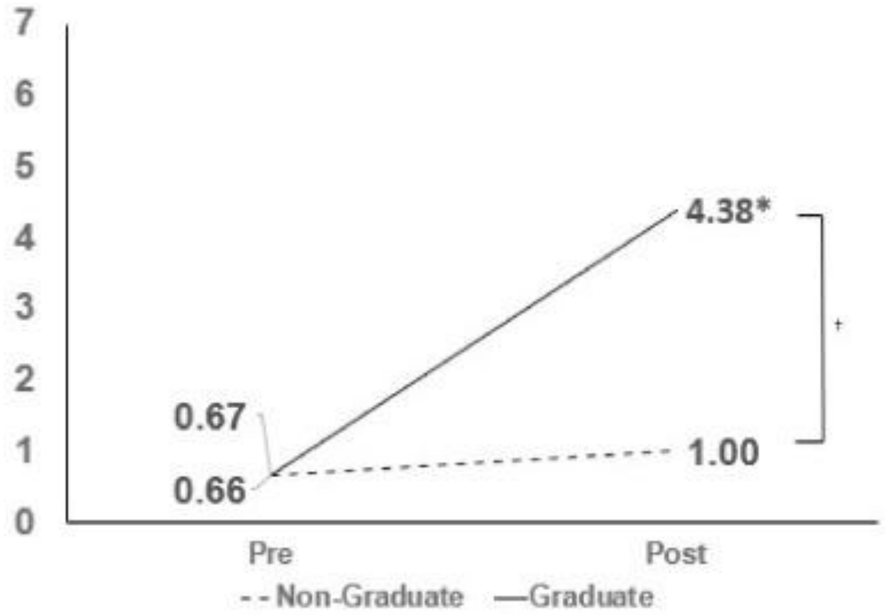

ELSEVIER

Addictive Behaviors Reports
Volume 19, June 2024, 100538

Identifying components of recovery capital that support substance use disorder treatment completion

Ronald J. Headid [a], Trevor C. Doane [a], Brett D. Cohen [a], Emma C. Smith [a], David Redden [b], Alexis M. Stoner [a]

GHENT UNIVERSITY

ONDERZOEK NAAR HERSTEL EN IMPACT VAN BEHANDELING

GHENT UNIVERSITY

REC-PATH: RECOVERY PATHWAYS AND SOCIETAL RESPONSES RELATED TO ILLICIT DRUG USE IN UK, NL & BE

Multi-country, multi-method study on addiction recovery in Europe

Special focus on:

- Illicit drugs
- Voices of those in recovery
- Women's recovery pathways
- Recovery stages:
  - early (< 1 year)
  - sustained (1-5 years)
  - stable recovery (> 5 years)
- Building capacity for future recovery research

NIHR | National Institute for Health Research

ZonMw

fwo Research Foundation Flanders Opening new horizons

Belgian Science Policy Office belspo

REC-PATH onderzoeksopzet

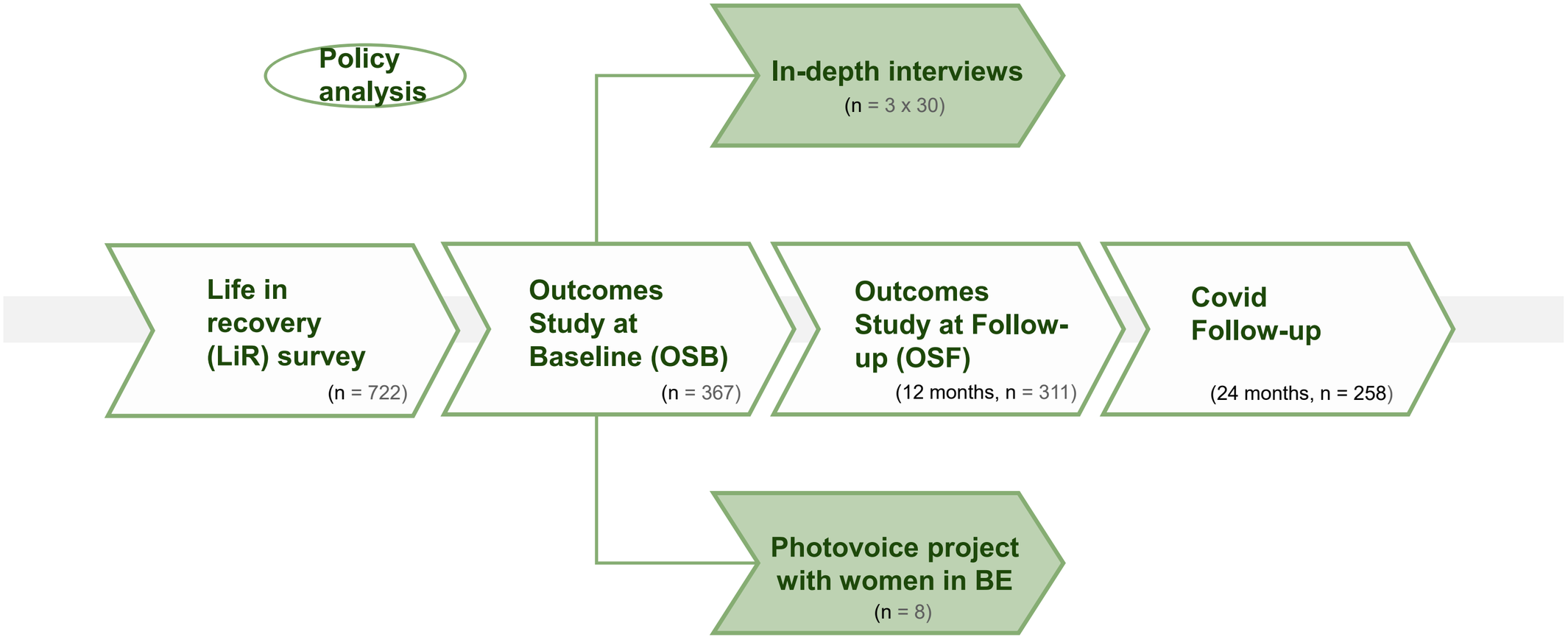

VIJF MANIEREN OM TOT GEDRAGSVERANDERING TE KOMEN

(BEST ET AL., 2018)

- 12-step mutual aid
- Other peer-based support groups
- Outpatient community treatment
- TC and other residential treatment
- Natural/unassisted recovery

GHENT UNIVERSITY

WHICH MECHANISMS OF BEHAVIOUR CHANGE HAVE PERSONS IN ADDICTION RECOVERY USED (REC-PATH)? (MARTINELLI ET AL., 2021)

Mechanisms of behaviour change	% (n=367)
Mutual aid only	5.4%
Outpatient treatment only	4.9%
Residential treatment only	5.7%
Mutual aid + outpatient	9.0%
Mutual aid + residential	13.6%
Outpatient + residential	15.8%
All 3 types of treatment/Support	40.9%
Natural recovery (no formal Tx/support)	4.6%

2/3 used mutual aid

GHENT UNIVERSITY

IVO Onderzoek naar welzijn, zorg & verslaving

Wat zijn herstelgroepen?

- Gebaseerd op principes van ervaringskennis en -hulp
- Voor hulp bij alcohol- en drugsverslaving, maar ook voor naasten
- Niet-professionele groepen met mensen met gelijkaardige ervaring(en)
- Elkaar ondersteunen

Tom Merton / Getty Images

Turning points towards addiction recovery: a contextualized understanding of its underlying dynamics (Lore Bellaert, 2022)

Findings

Gender	Female	15
	Male	15
Recovery stage	Early (<1)	10
	Sustained (1-5)	10
	Stable (>5)	10

Multiple turning points

- experiences
- facilitators

Layered pieces of an ongoing ‘recovery puzzle’

TURNING POINTS TOWARDS DRUG ADDICTION RECOVERY

(BELLAERT ET AL., 2022)

- Adverse drug-induced experiences
- Becoming a parent
- ‘Hitting rock bottom’
- (Dis)engagement of social networks and environments
- Addiction treatment

GHENT UNIVERSITY

THE AMBIGUOUS ROLE OF CONTEXTUAL DYNAMICS IN DRUG ADDICTION RECOVERY

(BELLAERT ET AL., 2022)

Figure 1. Visualization of the research findings: the interrelatedness of contextual dimensions of addiction recovery processes

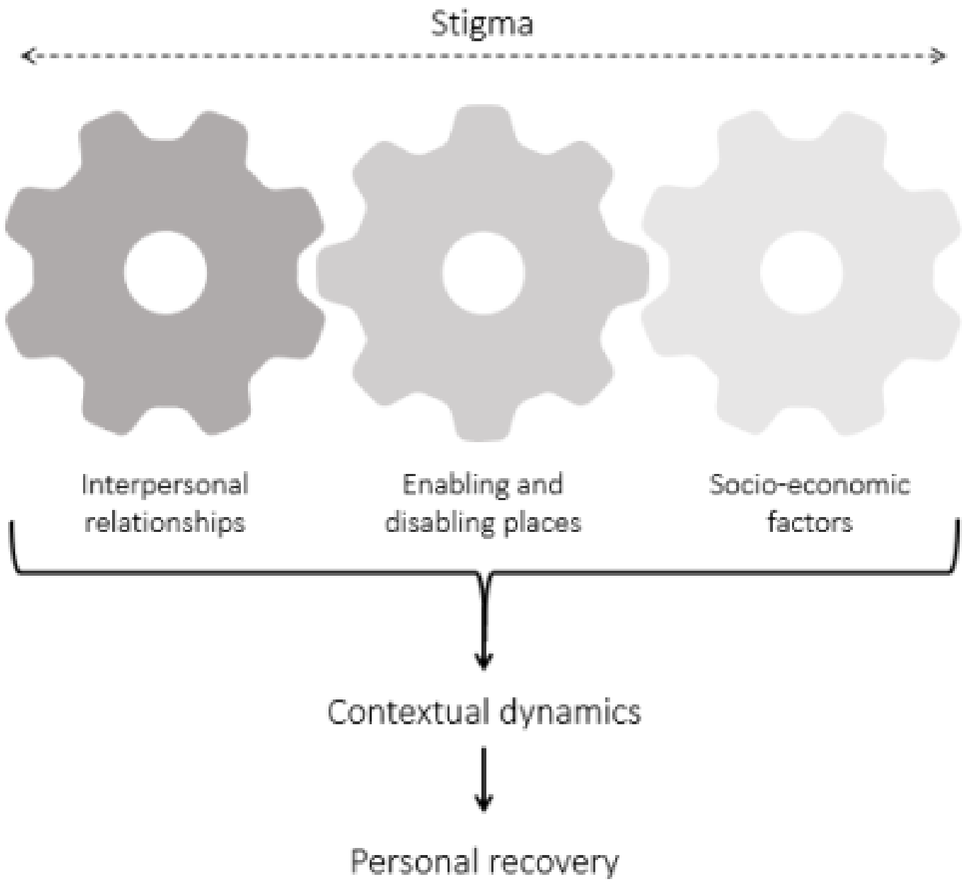

GHENT UNIVERSITY

“Als je niet ergens voor staat, kun je overal voor vallen”

De zoektocht naar essentiële componenten van herstel van verslaving

Dr. Anne Dekkers (2022)
‘Wegen naar herstel van verslaving’

Essentiële componenten van herstel

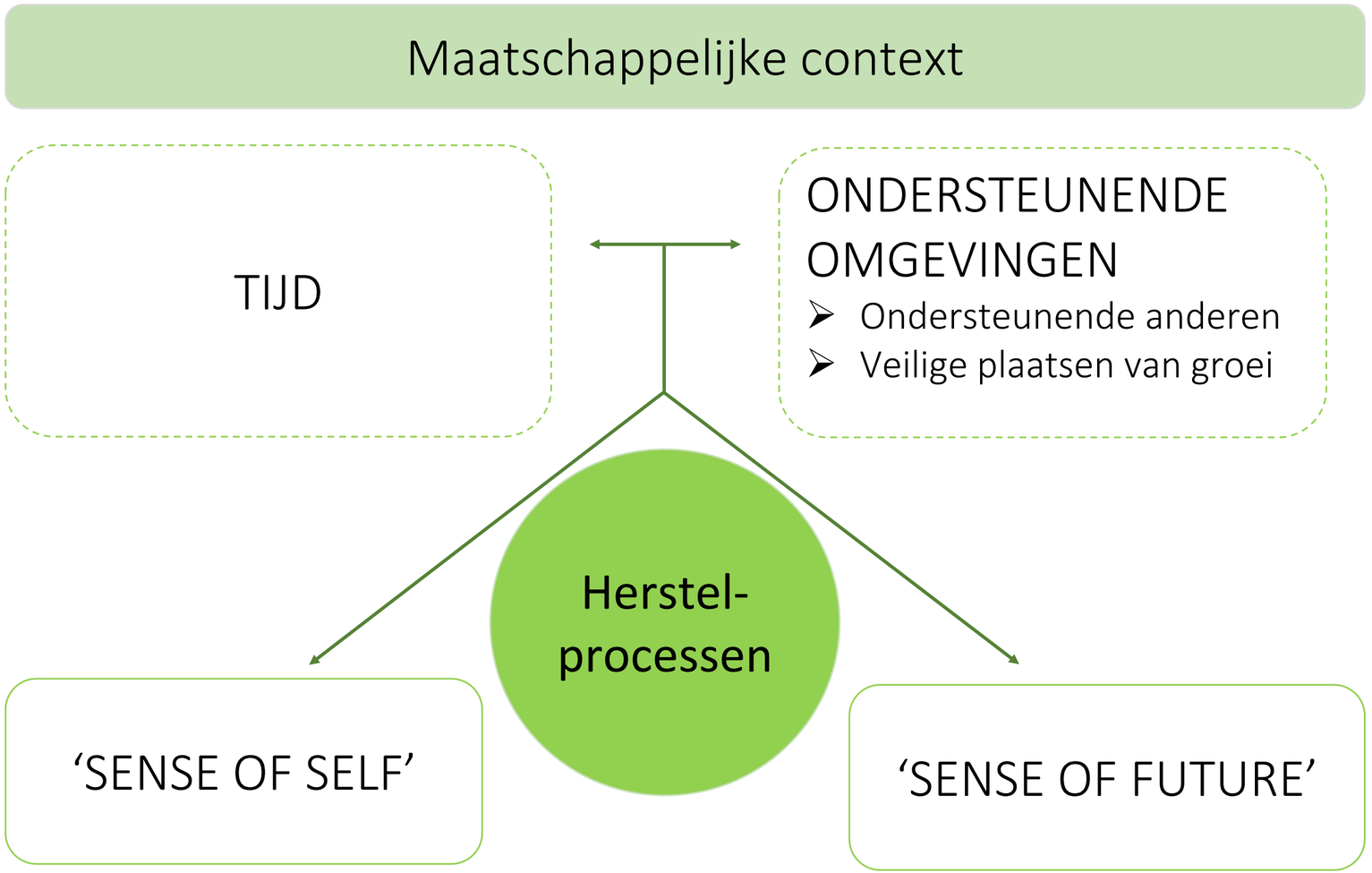

OUTCOME MONITORING TIJDENS EN NA BEHANDELING

- Increasing focus on routine monitoring in (mental) health care
- Objective indicators + subjective experiences
  - Use of PROMs and PREMs in (mental) health care
  - Specific tools to measure PROMs and PREMs,

  e.g. ICHOM Addiction Supplement

GHENT UNIVERSITY

MONITORING KWALITEIT VAN LEVEN IN TG DE KIEM (BE)

- Exploratory study of QoL during and after TC treatment
- Baseline assessment + after 3, 6, 12, 24 and 60 months
- New entries between January 2018 and March 2021 (n=145) were followed up
- Computerised assessments using the MANSA (Priebe et al., 1999)
  - Objective as well as subjective indicators of QoL
  - Measured on a 7-point Likert scale
  - 10 to 15 minutes to complete

TOT BESLUIT

UNIVERSITEIT
GENT

WAT ONTHOUDEN UIT DEZE PRESENTATIE?

- Behandeling in De Kiem van in begin onderbouwd met onderzoek
- Ervaringsdeskundigheid als belangrijke pijler naast wetenschappelijke en professionele kennis
- Behandeling werkt en draagt bij tot herstel, maar vaak een lang en niet-lineair proces
- Retentie en hulpverleningsrelatie als belangrijkste voorspellers van behandelingsuitkomsten
- Belang van vervolgzorg en een herstelondersteunend netwerk
- Aandacht nodig voor behandelervaringen en kwaliteit van leven
- Nood aan een continuüm aan zorgvoorzieningen en verbinding tussen diensten en voorzieningen, incl. zelfhulp

VRAGEN OF CONTACT!

Herstelcollege UGent
3de woensdag maart om 19u

Wouter.Vanderplasschen@ugent.be
Onderzoeksgroep Herstel & Verslaving
www.herstel-verslaving.be/nl

UNIVERSITEIT GENT

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

FACULTY OF PSYCHOLOGY
AND EDUCATIONAL SCIENCES

Prof. dr. Wouter Vanderplasschen

VAKGROEP PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN
ONDERZOEKSGROEP HERSTEL & VERSLAVING

E Wouter.Vanderplasschen@ugent.be
T +32 9 331 03 13
M +32 476 96 13 19

https://www.ugent.be/pp/orthopedagogiek/nl

Ghent University
@ugent
Ghent University

GHENT
UNIVERSITY